

5. ЗАКОН ЗА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ

Обнародван, ДВ, бр. 28 от 1 април 2005 г.,
в сила от 1 април 2005 г., изм. и доп., бр. 102
от 20 декември 2005 г., бр. 17 от 24 февруари 2006 г.,
в сила от 1 май 2006 г., бр. 73 от 5 септември 2006 г.,
бр. 59 от 20 юли 2007 г., в сила от 1 март 2008 г.,
бр. 78 от 28 септември 2007 г., бр. 6 от 23 януари 2009 г.

Глава първа	Общи положения	чл. 1—6
Глава втора	Учредяване, регистрация и дейност на политическите партии	чл. 7—20
Глава трета	Имущество, финансиране и разходване на средства	чл. 21—32
Глава четвърта	Публичност и финансов контрол ..	чл. 33—37а
Глава пета	Прекратяване на политическите партии	чл. 38—42
Глава шеста	Административнонаказателни разпоредби	чл. 43—45
Допълнителна разпоредба		§ 1
Преходни и заключителни разпоредби		§ 2—9
Преходни и заключителни разпоредби на ЗИДЗПП (ДВ, бр. 6 от 2009 г.)		§ 28—30

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда учредяването, регистрацията, устройството, дейността и прекратяването на политическите партии.

Чл. 2. (1) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическите партии са доброволни сдружения на граждани с избирателни права съгласно българското законодателство.

(2) Политическите партии съдействат за формиране и изразяване на политическата воля на гражданите чрез избори или по други демократични начини.

(3) Политическите партии използват демократични средства и методи за постигане на политическите си цели.

Чл. 3. Организации, които не са политически партии, не могат да участват в избори.

Чл. 4. Организацията и дейността на политическите партии се осъществяват въз основа на Конституцията, законите и в съответствие с техните устави.

Чл. 5. (1) Политическите партии не могат да използват в своите символи герба или знамето на Република България или на чужда държава, както и религиозни знаци или изображения.

(2) Символите на политическите партии не могат да накърняват общочовешките ценности и да противоречат на добрите нрави.

Чл. 6. Политическите партии провеждат своите публични прояви, отправят обръщения и съставят документите си на български език.

Глава втора **УЧРЕДЯВАНЕ, РЕГИСТРАЦИЯ И ДЕЙНОСТ НА** **ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ**

Чл. 7. Учредяването и дейността на политическите партии са публични.

Чл. 8. (1) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Гражданин с изборителни права съгласно българското законодателство може да участва в учредителното събрание на политическа партия само ако не членува в друга партия.

(2) (Отм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.)

Чл. 9. (1) (Изм. — ДВ, бр. 17 от 2006 г., бр. 78 от 2007 г., бр. 6 от 2009 г.) Не могат да членуват в политическа партия наборните и кадровите военнослужещи, служителите в областта на вътрешната сигурност и обществения ред, следователите, прокурорите, съдиите, служителите в дипломатическата служба, както и други лица, за

които със специален закон е забранено членство в политическа партия.

(2) При постъпване на служба лицата по ал. 1 подписват декларация, че не членуват в политическа партия.

Чл. 10. (1) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическа партия се учредява по инициатива на най-малко 50 граждани с изборителни права съгласно българското законодателство, които образуват инициативен комитет.

(2) Инициативният комитет приема учредителна декларация в писмена форма.

(3) В учредителната декларация по ал. 2 се определят основните принципи и цели на политическата партия.

(4) Инициативният комитет публикува най-малко в един национален ежедневник учредителната декларация и открива подписа за набиране на членове-учредители.

Чл. 11. (1) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Всеки гражданин с изборителни права съгласно българското законодателство може да се присъедини към подписката чрез саморъчно попълнена и подписана декларация за индивидуално членство по образец, утвърден от инициативния комитет, до провеждането на учредителното събрание.

(2) С декларацията по ал. 1 гражданинът изразява личната си воля за членство в политическата партия и декларира, че приема основните принципи и цели на политическата партия от учредителната декларация и че не членува в друга политическа партия.

(3) Декларация по ал. 1 подписват и членовете на инициативния комитет.

Чл. 12. (1) (Доп. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Политическа партия се образува на учредително събрание, което се провежда на територията на Република България в срок до три месеца от датата на приемане на учредителната декларация.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Учредителното събрание на политическата партия е законно, ако на него присъстват най-малко 500 граждани с изборителни права съгласно българското законодателство, подписали декларация по чл. 11.

Чл. 13. (1) Учредителното събрание на политическата партия приема устав на политическата партия с най-малко 500 учредители.

(2) Учредителното събрание избира ръководни и контролни органи на политическата партия съгласно приетия устав.

Чл. 14. (1) Уставът на политическата партия съдържа:

1. наименованието на политическата партия и нейните символи;
2. седалището и адреса на управление;
3. целите и начините за постигането им;
4. ръководните и контролните органи;
5. правилата относно представителството на политическата партия;
6. реда за свикване, избиране и освобождаване на ръководните и контролните органи и техните правомощия;
7. реда за възникване и прекратяване на членството;
8. правата и задълженията на членовете;
9. правилата за създаване на партийни структури и техните права и задължения;
10. правилата за определяне размера на членския внос;
11. правилата за набиране и разходване на средства и за разпореждане с партийно имущество;
12. условията и реда за прекратяване на политическата партия.

(2) Не се допуска повтаряне на наименованието или абревиатурата на друга партия, както и прибавянето към тях на думи, букви, цифри, числа или други знаци.

Чл. 15. (1) Политическата партия се регистрира в регистър на политическите партии в Софийския градски съд.

(2) Политическата партия се регистрира в съда по писмена молба от органа на партията, който съгласно устава я представлява, подадена в срок до три месеца от датата на провеждане на учредителното събрание.

(3) За регистрация политическите партии са длъжни да представят в съда:

1. учредителна декларация;
2. протокол от учредителното събрание;
3. устав на партията;
4. (изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) списък, съдържащ трите имена, ЕГН, постоянен адрес и саморъчен подпис на не по-малко от 500 членове — учредители на партията, граждани с избирателни права съгласно българското законодателство;

5. декларации за индивидуално членство по чл. 11;
6. нотариално заверени образци от подписите на представляващите политическата партия;
7. (изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) списък, съдържащ трите имена, ЕГН и постоянен адрес на не по-малко от 2500 членове;
8. нотариално заверена декларация от ръководството на политическата партия за автентичността на документите по т. 3, 4 и 7;
9. удостоверение за уникалност на името.

(4) Документът по ал. 3, т. 9 се издава от Софийския градски съд по ред, определен от него.

Чл. 16. В едномесечен срок от подаването на молбата по чл. 15, ал. 2 Софийският градски съд в открито заседание с призоваване на молителя и при участие на прокурор разглежда молбата по реда на Гражданския процесуален кодекс, като се произнася с решение в 14-дневен срок от заседанието.

Чл. 17. (1) В регистъра на Софийския градски съд се вписват следните обстоятелства¹:

1. наименованието на политическата партия;
2. седалището и адресът на управление;
3. уставът на политическата партия;
4. имената на членовете на ръководните и контролните органи на политическата партия;
5. имената на лицата, които съгласно устава представляват политическата партия;
6. прекратяването на политическата партия;
7. имената, съответно наименованието и адресът на ликвидаторите;
8. настъпилите промени в обстоятелствата по т. 1—7.

(2) Вписванията се извършват при условията и по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 18. (1) (Изм. — ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Решението по молбата за регистрация подлежи на обжалване или протест в 7-дневен срок от узнаването му пред Върховния касационен съд независимо от пред-

---

¹ Обстоятелствата по чл. 17 се вписват и в публичния регистър по чл. 29, ал. 2.

поставките за допускане на касационното обжалване по чл. 280, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) В 14-дневен срок от подаване на жалбата или протеста по ал. 1 Върховният касационен съд се произнася с решение, което е окончателно.

(3) Софийският градски съд в 7-дневен срок от влизане в сила на решението за регистрация вписва политическата партия в регистъра на политическите партии.

(4) Политическата партия придобива качество на юридическо лице от деня на вписването на политическата партия в регистъра на политическите партии в Софийския градски съд.

Чл. 19. Решението на съда за вписване на политическата партия в регистъра се обнародва в „Държавен вестник“ в 7-дневен срок от представянето му.

Чл. 19а. (Нов — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическите партии представят в Софийския градски съд извлечение от протокол, с който се удостоверява проведено заседание на техния върховен орган, определен с устава на партията, независимо дали са налице обстоятелствата, подлежащи на вписване, в срок до един месец от провеждане на заседанието.

Чл. 20. (1) Политическите партии могат да създават свои местни структури на териториален или тематичен принцип и по местоживеене.

(2) Политическите партии могат да създават свои младежки, женски и други организации.

(3) Политическите партии не могат да създават свои структури по месторабота в търговски дружества, кооперации, еднолични търговци, юридически лица с нестопанска цел и религиозни институции, в държавни, областни или общински администрации, както и да се намесват в управлението и дейността им.

(4) Политическите партии не могат да създават детско-юношески структури, обединяващи лица под 18-годишна възраст, религиозни и военизирани структури.

Глава трета ИМУЩЕСТВО, ФИНАНСИРАНЕ И РАЗХОДВАНЕ НА СРЕДСТВА

Чл. 21. Дейността на политическите партии се финансира от собствени приходи и от държавна субсидия.

Чл. 22. (1) (Доп. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическите партии не могат да извършват стопанска дейност, освен в случаите по чл. 23, ал. 1, т. 6.

(2) Политическите партии нямат право да учредяват и да участват в търговски дружества и кооперации.

Чл. 23. (1) Собствените приходи на политическите партии са приходите от:

1. членски внос;
2. собствени недвижими имоти ¹;
3. дарения и завещания от физически лица ²;
4. (отм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г. ³);
5. (доп. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) лихви по парични депозити в банки и доходи от ценни книжа, доколкото това не противоречи на чл. 22;

---

¹ Вж. чл. 10, ал. 1 ЗГ, чл. 3, ал. 2 ЗСПЗЗ, чл. 10, ал. 5 ЗЗТ, съгласно които политически партии, организации, движения и коалиции с политически цели не могат да притежават право на собственост върху гори и земи от горския фонд, върху земеделски земи и върху гори, земи и водни площи в защитени територии.

² Съобр. чл. 29, ал. 2, т. 2 относно декларирането на произхода на средствата, когато дарението е над 5000 лв. Вж. чл. 71, ал. 5 и 6 ЗИНП и чл. 76, ал. 4 и 5 ЗИЕП относно даренията, свързани с предизборната кампания.

³ Текст на отменената **т. 4 на чл. 23, ал. 1:**

„4. (ред., ДВ, бр. 28/2005 г.) дарения от юридически лица;“

Вж. § 30 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г., относно представянето на декларация и списък на юридическите лица, направили дарения на партията, техният вид, размер, стойност и цел, както и списък на юридическите лица с нестопанска цел, в които учредители и/или членове на управителните или контролните органи са членове на ръководните или контролните органи на съответната политическа партия, техни деца или съпрузи. Декларацията и списъците се представят до **31.03.2009 г.** заедно със заверения финансов отчет.

В същия срок декларация подават и юридическите лица с нестопанска цел, които са направили дарение в полза на политическа партия.

6. издателска дейност, авторски права и ползване на интелектуална собственост, както и от продажба и разпространение на печатни, аудио- и аудиовизуални материали с партийно-пропагандно съдържание.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г. ¹) Дарението от едно физическо лице за една календарна година не може да надхвърля 10 000 лв. ²

(3) Политическите партии могат да ползват заеми от банки в размер до две трети от отчетените в Сметната палата приходи за предходната календарна година.

(4) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) В приходите по ал. 3 се включват държавната субсидия и приходите по ал. 1, т. 1, 2, 5 и 6.

(5) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Непаричните приходи по ал. 1 се оценяват по справедлива пазарна цена съгласно Закона за счетоводството.

Чл. 24. (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г. ³) Политическите партии не могат да получават:

---

¹ Предишна редакция на **чл. 23, ал. 2:**

„(2) (Ред., ДВ, бр. 28/2005 г.) Собствени приходи на политическата партия са и приходи от фондонабиращи мероприятия.“

² Съобр. и чл. 29, ал. 2, т. 2 относно декларирането на произхода на средствата, когато дарението е над 5000 лв.

³ Срв. чл. 71, ал. 4 ЗИНП, чл. 76, ал. 3 ЗИЕП относно финансирането на предизборна кампания. Предишна редакция на **чл. 24:**

„Чл. 24. (Ред., ДВ, бр. 73/2006 г.) Политическите партии не могат да получават:

1. анонимни дарения;

2. (отм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.);

3. (отм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.);

4. (доп. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) средства от търговски дружества с над 5 на сто държавно или общинско участие или от свързани с тях лица от дружества, в които държавата притежава акции с особени права, както и от държавни и общински предприятия;

5. (изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) средства от кандидати и участници в процедура по възлагане на обществена поръчка, която не е приключила и не е изтекъл срокът за обжалване по Закона за обществените поръчки, изпълнител по договор за обществена поръчка и юридическо лице в процедура на приватизация;

6. средства от организатори на хазартни игри;

7. средства от религиозни институции или от юридически лица с нестопанска цел, извършващи дейност в обществена полза;

8. средства от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чуждестранни търговски дружества или чуждестранни организации с идеална цел.“

1. анонимни дарения;
2. средства от юридически лица и от еднолични търговци;
3. средства от религиозни институции;
4. средства от чужди правителства или от чуждестранни държавни предприятия, чуждестранни търговски дружества или чуждестранни организации с идеална цел.

Чл. 25. (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г. ¹) (1) Държавната субсидия се отпуска ежегодно на четири равни транша от централния бюджет за финансиране на политическите партии или коалиции, които са регистрирани в Централната избирателна комисия за участие в избори, участвали са в последните парламентарни избори и имат избрани народни представители.

(2) Общата сума, предвидена в бюджета, се разпределя пропорционално на получените действителни гласове от всяка партия или коалиция.

(3) Държавната субсидия, отпускана на всяка коалиция по ал. 1, се разпределя между съставляващите я партии според коалиционно споразумение. При липса на коалиционно споразумение или промяна на членския състав на парламентарните групи на политическите партии или коалициите, образувани в резултат на последните парламентарни избори, държавната субсидия се разпределя, като се предоставя на политически партии, учредени преди парламентарните избори, които имат съдебна регистрация и сформирана парламентарна група, или на политически партии, към които независимите народни представители декларират принадлежност. Министерство-

---

¹ Предишна редакция на **чл. 25**:

„Чл. 25. (Ред., ДВ, бр. 73/2006 г.) (1) Държавната субсидия се отпуска ежегодно от централния бюджет за финансиране на политически партии или коалиции, които притежават законна регистрация, участвали са в последните парламентарни избори и имат избрани народни представители.

(2) Общата сума, предвидена в бюджета, се разпределя пропорционално на получените действителни гласове от всяка партия или коалиция по ал. 1.

(3) За коалициите, представени в Народното събрание, общата сума по ал. 2 се разпределя между съставляващите ги партии по коалиционно споразумение, а при липса на такова тя се разпределя пропорционално на броя на народните представители от отделните партии. Министерството на финансите превежда дела от субсидията за всяка партия от коалицията в посочена от нея сметка.“

то на финансите превежда дела от субсидията за всяка партия в посочена от нея сметка.

Чл. 26. Държавна субсидия се отпуска ежегодно и на партиите, които не са представени в Народното събрание, но са получили не по-малко от едно на сто от всички действителни гласове на последните парламентарни избори.

Чл. 27. (1) (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) Общата сума, предвидена за субсидиране на политическите партии и коалиции, се определя ежегодно в закона за държавния бюджет на Република България в зависимост от броя на получените действителни гласове на последните парламентарни избори, като за един получен глас се предвижда субсидия в размер 5 на сто ¹ от минималната работна заплата за страната за текущата календарна година ².

(2) Начинът за предоставянето на средствата за субсидиране на партиите и коалициите се определя от министъра на финансите.

Чл. 28. (1) Всяка политическа партия получава своята част от годишната държавна субсидия на четири части, платими съответно до 30 април, до 30 юни, до 30 септември и до 20 декември на съответната година.

(2) Получената държавна субсидия не може да се предоставя за обезпечение на вземания на трети лица.

Чл. 28а. (Нов — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическите партии декларират пред Сметната палата разкритите от тях банкови сметки в 14-дневен срок от откриването им ³.

Чл. 29. (1) (Предишен текст на чл. 29 — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическите партии разходват средствата си за подготовка и уча-

---

¹ Преди изменението със ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г. — 2 на сто, а преди изменението със ЗИД, ДВ, бр. 73/2006 г. — 1 на сто.

² От 1.01.2009 г. минималната работна заплата за страната е 240 лв., от 1.01.2008 г. до 31.12.2008 г. — 220 лв., от 1.01.2007 г. до 31.12.2007 г. — 180 лв., от 1.01.2006 г. до 31.12.2006 г. — 160 лв., от 1.01.2005 г. до 31.12.2005 г. — 150 лв.

³ Съгласно § 29, ал. 1 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г., регистрираните политически партии декларират банковите си сметки в едномесечен срок от влизането му в сила.

стие в избори ¹, за осигуряване работата на партийните структури, за организационни разходи по провеждане на мероприятия и за други присъщи за дейността на партията разходи ².

(2) (Нова — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Политическата партия създава и води публичен регистър, в който се вписват:

1. лицата по чл. 23, ал. 1, т. 3 и видът, размерът, стойността и целта на направеното дарение или завещание ³;
2. декларация от лицата по чл. 23, ал. 1, т. 3 за произхода на средствата, в случаите когато дарението е в размер над 5000 лв. ⁴;
3. наименованията на социологическите и рекламните агенции, както и на агенциите за осъществяване на връзки с обществеността, които работят с партията;
4. обстоятелствата по чл. 17;
5. притежаваните недвижими имоти;
6. разпоредителните сделки с движимо или недвижимо имущество, чиято стойност надхвърля 5000 лв.;
7. годишните финансови отчети и отчетите за предизборните кампании.

(3) (Нова — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Обстоятелствата по ал. 2 се вписват в регистъра в 14-дневен срок от възникването им.

(4) (Нова — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) Публичността на регистъра по ал. 2 се осигурява чрез интернет страницата на политическата партия.

Чл. 30. (1) Всяка партия определя конкретно лице или лица, които отговарят за приходите, разходите и счетоводната отчетност на партията.

(2) Политическата партия представя в Сметната палата в срок до 30 дни от съдебната си регистрация имената и длъжностите на лицата по ал. 1, а при промяна в лицата — в 7-дневен срок от извършване на промяната.

---

¹ Относно финансирането на предизборната кампания вж. чл. 71—73 ЗИНП, чл. 76—79 ЗИЕП.

² Съобр. чл. 90, ал. 1 ЗРТ, съгласно която политическите партии и организации не могат да бъдат спонсори на радио- и телевизионни предавания.

³ Вж. и чл. 71, ал. 7 ЗИНП, чл. 76, ал. 6 ЗИЕП.

⁴ Срв. чл. 71, ал. 5 ЗИНП, чл. 76, ал. 4 ЗИЕП.

(3) (Нова — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Лицата по чл. 17, ал. 1, т. 4 и 5 декларират своето имущество, доходи и разходи в страната и в чужбина по реда на Закона за публичност на имуществото на лица, заемщи висши държавни длъжности.

(4) (Нова — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Редът по ал. 3 не се прилага по отношение на политически партии, които не получават държавна субсидия.

Чл. 31. (1) Държавата и общините предоставят под наем на политическите партии, които имат парламентарна група или достатъчен брой народни представители да образуват такава, помещения за осъществяване на тяхната дейност.

(2) Помещения по ал. 1 могат да се предоставят и на партии, получили над едно на сто от действително подадените гласове на последните парламентарни избори.

(3) Предоставянето на помещения на политически партии се извършва съгласно Закона за държавната собственост и Закона за общинската собственост.

Чл. 32. (1) Наемът на предоставените помещения е в размер на амортизационните отчисления, като към тях се добавят и експлоатационните разходи, ако има такива.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 102 от 2005 г., бр. 6 от 2009 г.) Предоставените помещения на политически партии не могат да се преотдават под наем и да се преотстъпват за ползване. Такива помещения могат да се ползват съвместно по договор с трети лица само за цели, пряко свързани с дейността на партията.

(3) Наемните правоотношения се прекратяват поради неплащане на наемната цена за повече от три месеца, поради системното ѝ неплащане в срок или при нарушение на ал. 2.

Глава четвърта **ПУБЛИЧНОСТ И ФИНАНСОВ КОНТРОЛ**

(Изм. загл. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.)

Чл. 33. (1) Финансовият контрол върху дейността на политическите партии и управлението на предоставеното им имущество се осъществява от Сметната палата.

(2) Политическите партии прилагат двустранно счетоводно записване съгласно разпоредбите на Закона за счетоводството.

Чл. 34. (1) (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) Политическите партии изготвят финансов отчет за предходната календарна година съгласно изискванията на чл. 26 от Закона за счетоводството¹.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Финансовите отчети по ал. 1 преди представянето им в Сметната палата подлежат на независим финансов одит и заверка от независим финансов одитор, ако политическата партия през отчетния период е получила или изразходвала суми и/или друго имущество на стойност над 50 000 лв., независимо от техния произход.

(3) Разходите за одита и заверката на финансовите отчети са за сметка на съответната политическа партия.

(4) (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) До 31 март всяка година политическите партии представят на Сметната палата финансов отчет на хартиен и електронен носител. Към него се прилага декларация по образец, в която се съдържа списък на физическите лица, направили дарения.

(5) (Нова — ДВ, бр. 73 от 2006 г., изм., бр. 6 от 2009 г.²) Годишен финансов отчет, който не отговаря на изискванията на ал. 1 и/или ал. 4 относно формата, съдържанието и начина на представянето му, както и когато не е придружен с декларацията по ал. 4, се смята за неподаден.

(6) (Преदिшна ал. 5 — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) Сметната палата публикува на интернет страницата си в срок до 15 април на текущата година отчетите и декларациите по ал. 4, списък с наименованията на партиите, които не са подали отчети в срока по ал. 4, както и списък на партиите, получили държавна субсидия през предходната година.

(7) (Нова — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Сметната палата изготвя образец на декларацията по ал. 4.

Чл. 35. (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) (1) В 6-месечен срок от изтичане на срока за получаване на годишните финансови отчети Сметната палата извършва одит за съответствие с изи-

¹ Вж. и § 30 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г., относно декларацията и списъците, които се представят заедно със заверения отчет до **31.03.2009 г.**

² Вж. § 30, ал. 2 и 4 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г., относно декларациите, които подават юридическите лица с нестопанска цел, направили дарения в полза на политическа партия, и санкцията за неизпълнение на това задължение.

скванията на този закон и на Закона за счетоводството на финансовата дейност, приходите, разходите и управлението на предоставеното имущество на политическите партии, които през предходната година са:

1. получавали държавна субсидия;
2. ползвали предоставени им помещения — държавна или общинска собственост;
3. участвали в избори, ако такива са провеждани.

(2) При извършване на одита по ал. 1 органите на Сметната палата имат право:

1. на свободен достъп до служебните помещения и до всички документи, отчети, активи и пасиви, свързани с финансовата дейност на политическите партии;
2. да изискват в определени от тях срокове справки, заверени копия от документи и друга информация във връзка с извършването на одитите, включително на електронен носител;
3. да изискват устни и писмени обяснения от длъжностни лица, включително от бивши длъжностни лица, по факти, които са констатиран при одитите, както и по въпроси, които са свързани с тяхната дейност;
4. да изискват справки, заверени копия от документи и друга информация от физически лица, юридически лица и еднолични търговци извън съответната политическа партия, свързани с възможни случаи на незаконна дейност;
5. да изискват и да получават информация от всички органи в страната, както и достъп до базите им от данни във връзка с изпълнение на одита.

(3) При отказ за предоставяне на информация по ал. 2, т. 4 председателят на Сметната палата има право да издаде заповед за извършване на проверка на юридическото лице или на едноличния търговец във връзка с отказаната информация. При възпрепятстване на проверката от юридическото лице или от едноличния търговец Сметната палата сезира органите на прокуратурата.

(4) Събраните писмени доказателства при проверката по ал. 3 са неразделна част от документацията за извършения одит.

Чл. 35а. (Нов — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) (1) След изтичането на срока по чл. 34, ал. 6 органите на Националната агенция за приходите извършват действия по компетентност по реда на глава петнадесета от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс по отношение на по-

литическите партии, които получават държавна субсидия и които не са подали в срок отчетите си пред Сметната палата.

(2) Националната агенция за приходите извършва действията по ал. 1 в сроковете по чл. 114, ал. 1 и 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(3) След изтичането на сроковете по ал. 2 изпълнителният директор на Националната агенция за приходите изпраща на Сметната палата информация за предприетите от нея действия, включително за издадените ревизионни актове.

(4) Сметната палата публикува на интернет страницата си доклада от одита по чл. 35, ал. 1 и получената информация от Националната агенция за приходите в срок до един месец от приемането на доклада, съответно получаването на информацията по ал. 3.

Чл. 36. (1) При непредставяне или непредставяне в срок на финансовите отчети в Сметната палата политическите партии губят правото си на държавна субсидия до произвеждането на следващите избори за народни представители.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) При установени от органите на Сметната палата в процеса на одита нарушения на политическа партия при набирането или разходването на средства, при управлението на предоставеното имущество или при финансовата отчетност с решение на Сметната палата докладът в съответната му част, както и събраните доказателства се изпращат на Софийската градска прокуратура в 7-дневен срок от приемането му.

Чл. 37. (Изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) (1) Сметната палата издава удостоверения за представените и/или непредставените в срока по чл. 34, ал. 4 годишни финансови отчети на политическите партии за последните три години, а за новорегистрираните партии — от датата на съдебната им регистрация.

(2) Удостоверението по ал. 1 се предоставя от политическата партия пред съответната централна изборителна комисия при регистриране за участие в избори.

Чл. 37а. (Нов — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) (1) В срок до един месец след провеждане на избори политическите партии декларират пред Сметната палата на електронен и хартиен носител отчети за набраните и изразходваните в предизборната кампания средства.

(2) Отчетите по ал. 1 се изготвят съгласно образци, утвърдени от Сметната палата за съответния вид избори ¹.

(3) Сметната палата публикува отчетите по ал. 1 на интернет страницата си в 15-дневен срок от изтичането на срока за подаването им.

Глава пета ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ

Чл. 38. Политическата партия се прекратява при:

1. решение за сливане или вливане в друга партия;
2. решение за разделяне на две и повече партии;
3. решение за саморазпускане съгласно устава ѝ;
4. влязло в сила решение на Конституционния съд, с което политическата партия е обявена за противоконституционна ²;
5. разпускане с решение на Софийски градски съд.

Чл. 39. Решенията по чл. 38, т. 1 и 2 се вземат от върховния орган на партията. Това право не може да бъде делегирано на ръководния орган на партията.

Чл. 40. (1) Софийски градски съд постановява разпускане на политическа партия само в случаите, когато ³:

1. с дейността си нарушава системно изискванията на този закон;
2. дейността ѝ противоречи на разпоредбите на Конституцията;

---

¹ Съгласно § 29, ал. 2 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г., образците се утвърждават в тримесечен срок от влизането му в сила.

² Вж. Решение № 4 от 21.04.1992 г. по к. д. № 1/1991 г. (ДВ, бр. 35 от 1992 г.) и Решение № 1 от 29.02.2000 г. по к. д. № 3/1999 г. (ДВ, бр. 18 от 2000 г.), с които Конституционният съд се е произнесъл по конституционността на Движението за права и свободи и на „Обединена македонска организация — Илинден“ — партия за икономическо развитие и интеграция на населението („ОМО — Илинден“ — ПИРИН).

³ Вж. § 28 ПЗР ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г., съгласно който до **31.03.2009 г.** прокуратурата извършва проверка и внася в съда предложение за разпускане на политическите партии, които не отговарят на изискванията на чл. 40, ал. 1, т. 1—4.

3. повече от пет години от последната ѝ съдебна регистрация не е участвала в избори за народни представители, за президент и вицепрезидент или за общински съветници и кметове;
  4. (нова — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) не е подала годишните си финансови отчети пред Сметната палата за две последователни години;
  5. (нова — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) не е провеждала предвидените в устава заседания на върховния ѝ орган повече от два последователни пъти, но не по-малко от веднъж на 5 години, и не е представила в съда за вписване състава на новото ръководство.
- (2) Решението на съда по ал. 1 се постановява по иск на прокурора.

Чл. 41. (1) (Изм. — ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Решението на Софийския градски съд по чл. 40 подлежи на обжалване в 14-дневен срок от узнаването му пред Върховния касационен съд независимо от предпоставките за допускане на касационното обжалване по чл. 280, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Върховният касационен съд се произнася в 14-дневен срок с решение, което е окончателно и не подлежи на отмяна по чл. 303 от Гражданския процесуален кодекс.

(3) Решението за прекратяване на политическа партия се вписва в регистъра на Софийския градски съд и в 7-дневен срок от вписването се обнародва в „Държавен вестник“.

Чл. 42. (1) При прекратяване на политическа партия по чл. 38, т. 1—3 съответният орган определя начина на разпореждане с имуществото ѝ.

(2) При прекратяване на политическа партия по чл. 38, т. 4 и 5 имуществото ѝ преминава в полза на държавата. Държавата отговаря за задълженията на прекратената партия до размера на полученото имущество.

Глава шеста АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 43. (1) (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) На политическа партия, която не представи в срок финансов отчет по чл. 34, ал. 1 и декларация по чл. 34, ал. 4 или не изпълнява задъл-

жението си за създаване и водене на публичен регистър, се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 10 000 лв.

(2) (Изм. — ДВ, бр. 73 от 2006 г., бр. 6 от 2009 г.) Лице от политическа партия, което възпрепятства извършването на одит от Сметната палата, се наказва с глоба в размер от 1000 до 2000 лв.

(3) (Нова — ДВ, бр. 73 от 2006 г., отм., бр. 6 от 2009 г.)

(4) (Предишна ал. 3 — ДВ, бр. 73 от 2006 г.) Получените средства и имущества в нарушение на този закон се отнемат в полза на държавата.

Чл. 44. (1) Актовете за констатиране на нарушенията по чл. 43 се съставят от длъжностните лица, упълномощени от председателя на Сметната палата.

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на Сметната палата.

(3) Съставянето на актове, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 45. (1) Кмет или областен управител, който не изпълни задължение, произтичащо от съдебно решение за отмяна на отказ за предоставяне на помещение на политическа партия, се наказва с глоба за неизпълнение в размер от 500 до 1500 лв. от съответния съд.

(2) При повторно нарушение глобата е от 5000 до 10 000 лв.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „анонимни дарения“ са дарения, при които самоличността или фирмата на дарителя са запазени в тайна по отношение на трети лица;
2. (изм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.) „средства“ са всички парични или непарични средства, предоставени на политическа партия въз основа на безвъзмездна сделка ¹;

---

¹ Преди изменението със ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г. — въз основа на възмездна или безвъзмездна сделка. Съобр. изменението на чл. 24, прието със с. з.

3. (отм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г. ¹);
4. „финансов отчет“ е годишен финансов отчет по смисъла на Закона за счетоводството;
5. „независим финансов одитор“ е регистриран одитор по смисъла на Закона за независимия финансов одит;
6. (отм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г. ²)

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. За неуредените в закона въпроси се прилага Законът за юридическите лица с нестопанска цел.

§ 3. Законът за политическите партии (обн., ДВ, бр. 30 от 2001 г.; изм., бр. 103 от 2003 г.) се отменя.

§ 4. (1) (Изм. — ДВ, бр. 102 от 2005 г.) Регистрираните към датата на влизане в сила на този закон политически партии в срок до 30 юни 2006 г. привеждат уставите си в съответствие с изискванията на този закон.

(2) Започнатите производства по регистрация на политически партии преди влизането в сила на закона се прекратяват.

(3) Политическите партии, които са регистрирани чрез повтаряне на наименованието или абревиатурата на друга партия, регистрирана преди тях, както и чрез прибавянето към тях на думи, букви, цифри, числа или други знаци, се пререгистрират с друго наименование при условията и по реда на този закон в срока по ал. 1.

---

¹ Текст на отменената **т. 3 на § 1**:

„3. (ред., ДВ, бр. 28/2005 г.) „фондонабиращи мероприятия“ са дейности по набиране на средства въз основа на възмездна или безвъзмездна сделка, под формата на пари, услуги или техническо оборудване в полза на политическа партия;“

Съобр. изменението на ал. 2 на чл. 23 със ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г.

² Текст на отменената **т. 6 на § 1**:

„6. (ред., ДВ, бр. 28/2005 г.) „свързани лица“ са търговски дружества или юридически лица с нестопанска цел, в които като съдружници, съответно като членове участват търговски дружества с над 5 на сто държавно или общинско участие.“

Съобр. изменението на чл. 24 със ЗИД, ДВ, бр. 6/2009 г.

(4) В случаите по ал. 3, при неподаване в срок на документи за пререгистрация, политическата партия се прекратява от съда по искане на прокурор, а при влязъл в сила отказ за пререгистрация — се заличава служебно от съда.

(5) Областните управители и кметовете на общини прекратяват договорите за наем на помещения — държавна или общинска собственост, сключени с политически партии, прекратени по ал. 4, в едномесечен срок от прекратяването.

§ 5. (Отм. — ДВ, бр. 6 от 2009 г.)

...¹

§ 9. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ на Закона за изменение и допълнение на Закона за политическите партии

(ДВ, бр. 6 от 23 януари 2009 г.)

§ 28. До 31 март 2009 г. прокуратурата извършва проверка и внася в съда предложение за разпускане на политическите партии, които не отговарят на изискванията на чл. 40, ал. 1, т. 1—4.

§ 29. (1) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон регистрираните политически партии декларират банковите си сметки по чл. 28а.

(2) Сметната палата утвърждава образците по чл. 37а, ал. 2 на отчетите за набраните и изразходваните в предизборните кампании средства в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 30. (1) До 31 март 2009 г. политическите партии представят на Сметната палата заедно със заверения финансов отчет и декларация по образец, към която се прилага списък на юридическите лица, направили дарения на партията, техния вид, размер, стойност и цел, както и списък на юридическите лица с нестопанска цел, в които учредители и/или членове на управителните или контролните орга-

---

¹ С § 6—8 ПЗР за приети изменения в ЗИНП, ЗИПВР и ЗМИ.

ни са членове на ръководните или контролните органи на съответната политическа партия, техни деца или съпрузи.

(2) Декларация по ал. 1 подават и юридическите лица с нестопанска цел, които са направили дарение в полза на политическа партия.

(3) Сметната палата публикува в интернет страницата си в срок до 15 април 2009 г. декларациите по ал. 1 и имената на политическите партии, които не са ги подали.

(4) Лице, определено от ръководните органи на политическа партия или на юридическо лице с нестопанска цел, което не подаде декларация по ал. 1, се наказва с глоба в размер от 1000 до 2000 лв.